

BAZADAISE

ŠLECHTITELSKÝ PROGRAM

Šlechtitelský program plemene bazadaise

Na základě ustanovení Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) došlo k přenesení odpovědnosti za realizaci šlechtění na uznaná chovatelská sdružení. Novelou Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění zákona č. 3/2019 Sb., ze dne 25. 1.2019 došlo k souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat (dále jen „nařízení“). Přijetí zákona č. 3/2019 Sb. si vyžádalo úpravu šlechtitelského programu tak, aby byl v souladu s výše uvedenými předpisy. Nedílnou součástí tohoto ŠP je Řád plemenné knihy a respektují ho stanovy a metodiky Českého svazu chovatelů masného skotu, z. s. (dále jen „ČSCHMS“) viz bod 11. (Obecná ustanovení) tohoto ŠP.

1. Historie a základní charakteristika plemene

Masné plemeno Bazadaise je původním plemenem jihozápadní Francie. První zmínky o plemeni se datují již do středověku, kdy získalo svůj název podle historického města Bazas, ve kterém byla také v roce 1895 založena plemenná kniha.

Zvířata byla chována v oblasti Gironde, což je ústí řek Dordogne a Garonne v regionu Aquitaine (jednoho z 27 francouzských departmentů). Dále pak napříč údolními oblastmi regionu Landes až k Pyrenejím na jihu Francie. V této oblasti se zvířata pásala i v nadmořské výšce 2400 m. Nehostinné podmínky horského masivu daly vzniknout tomuto velmi odolnému a otužilému plemeni, které velmi dobře snáší teplotní výkyvy (chladné i velmi teplé počasí) a získalo přirozenou rezistenci vůči klíšťatům a mouchám (bodavému hmyzu). Jsou to tedy velmi přizpůsobivá a tvrdá zvířata.

Plemeno si získalo velkou oblibu pro svou houževnatost, ale i sílu, která se dala využít v extrémních podmínkách. Ve středověku byla zvířata tohoto plemene hojně využívána k tahu v zemědělství i lesnictví a to jak v nížinách, tak i v horské oblasti departmentu Hautes Pyrénées.

Dnes je chov bazadaise ve světě velmi oblíbený zejména díky schopnosti těchto zvířat využít max. živin z pastvy (dobrá konverze krmiva), výborné chodivosti, bezproblémovému telení a rozvinutému osvalení. Neopomenutelné je také velmi chutné a šťavnaté maso s žádaným mramorováním a nízkým obsahem tuku.

Býci tohoto plemene mají zpravidla tmavě šedé zbarvení se světlejší srstí v oblasti hřbetu (trupu). Krávy jsou naopak světle šedé, často se u nich objevuje přechod (nádech) do barvy pšenice. Telata se rodí světlá (béžová) v odstínu pšenice, zhruba od třetího měsíce věku (někdy až v době odstavu) přebarvují a jejich srst se postupně mění, až dosáhnou zbarvení dospělých jedinců. Všichni čistokrevní zástupci tohoto plemene mají okolí očí, sliznice i mulec světlé a bez pigmentačních skvrn.

Pro plemeno bazadaise je typické excelentní utváření tělesného rámce a délka těla, rozvinuté osvalení, široká záď, dobře klenutá kýta, jemná kostra, ostré rohy a poměrně malé a tmavé paznehty. Býci tohoto plemene jsou dobří zlepšovatelé masné užitkovosti, zlepšují utváření těla a přírůstky i jatečnou výtěžnost. Tyto vlastnosti lze využít při křížení s jalovicemi ze stád bez tržní produkce mléka i u dojených plemen. Struktura kostry kladně koreluje s výtěžností jak u čistokrevných zvířat, tak i u kříženců. Jatečná výtěžnost se tak pohybuje mezi 63 – 67 %.

Jatečné výtěžnosti vybraných kategorií zvířat:

- 8 – 15 denní telata (kříženci s dojenými plemeny) jatečná výtěžnost 65 – 67 %

- baby beef (63 – 68 %) = telata porážená ve stáří 7 – 10 měsíců (libové jemné maso nepříliš výrazné chuti)
- výkrm volečků 63 – 67 %, mladí býčci 63 – 65 %, vyřazené krávy 60 – 65 %

Krávy jsou klidné povahy, mají výborné mateřské vlastnosti, mezi které patří také interval mezi oteleními kratší než 380 dní u 70 % krav (52 % pod 384 dní). Telata se rodí poměrně malá, porodní hmotnost se pohybuje v rozmezí 35 – 42 kg (40 kg jalovičky, 42 kg býčci), velmi rychle po porodu jsou pohyblivá a rozvoj osvalení je u nich viditelný již za 10 – 14 dní.

2. Chov plemene bazadaise ve světě

První import zvířat tohoto plemene byl uskutečněn v roce 1989 do Anglie v počtu dvaceti březích jalovic a tří býků. Stejný rok v srpnu byla založena britská plemenná kniha bazadaise. Od té doby se počty registrovaných zvířat velmi rychle zvyšovaly a dnes je toto plemeno rozšířeno na farmách napříč celým Spojeným královstvím.

V průběhu dalších let bylo plemeno (zvířata, inseminační dávky i embrya) dovezeno také do Austrálie (1991), Belgie, Španělska a Holandska. Díky svým neopomenutelným vlastnostem se toto plemeno ve všech státech dočkalo velké obliby.

3. Vývoj stavů v ČR

Do České republiky byl první import zvířat plemene bazadaise (zkr. v rámci KUMP a ústřední evidence BB) uskutečněn na konci roku 2009 do chovu společnosti Montážně obchodní firma s.r.o. pana Jiřího Petersika na farmu Pojedy.

Jedním z nejnovějších trendů ve šlechtění masného skotu je využití genomických údajů jedinců – SNP profilu. Genomické údaje jsou využívány především k ověření původu jedinců a zpřesnění předpovědi genetického potenciálu zvířat (plemenných hodnot). Česká republika je od roku 2013 zapojena do mezinárodní genetické testace (v rámci projektu Interbeef), díky které je možné přímé porovnání jedinců se zohledněním chovatelské úrovně země původu.

4. Chovný cíl a standard plemene

4.1. Chovný cíl

Při šlechtění plemene bazadaise je kladen důraz na rozvoj či stabilizaci úrovně znaků charakterizujících mateřské vlastnosti při zachování masné užitkovosti, která se u tohoto plemene vyznačuje typickým utváření těla (jemná kostra, délka těla, osvalení), ale také na udržení dalších charakteristických vlastností plemene (rychlý nárůst tělesné hmotnosti, klidný temperament, kvalita masa).

4.2 Základní ukazatele chovného cíle

4.2.1. Ukazatele reprodukce

Dobrá reprodukce a plodnost je u všech masných plemen skotu rozhodujícím předpokladem ekonomiky chovu. Na jejích výsledcích, vyjádřených v konečné fázi počtem živě narozených telat, se podílejí stejnou měrou obě pohlaví, tedy jak plemenice, tak plemenici. Objektívním kritériem hodnocení plodnosti je především počet zabřezlých plemenic a počet živě narozených telat na 100 krav základního stáda. Kromě genetických předpokladů je však reprodukce v nemalé míře ovlivněna i dalšími činiteli jako je zdravotní stav, úroveň výživy zvířat a způsob jejich odchovu. Pro rentabilitu chovu je nutné odchovat alespoň 95 telat na 100 krav základního stáda při mezidobí kolem 365 dní. K zajištění dostatečného počtu zvířat pro účely čistokrevné plemenitby i užitkového

křížení je nezbytné využívat všechny dostupné způsoby reprodukce, které vyhovují systému chovu masných plemen.

4.2.1.1. Plemenice

- počet odchovaných telat na 100 krav základního stáda - minimálně 95
- hodnocení obtížnosti porodů vyjádřené procentem snadných porodů podle platné Metodiky kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka (dále jen „Metodiky KUMP“) - min. 95 %
- věk při 1. otelení by neměl být vyšší než 40 měsíců (i když růstová schopnost mladých zvířat umožňuje jejich zařazení do reprodukce již ve věku 16 až 18 měsíců, doporučuje se první připouštění jalovic ve věku 24 až 28 měsíců)
- průměrná délka mezidobí – 360 až 400 dnů, při hodnocení tohoto ukazatele je třeba zohlednit využití embryotransferu
- pořadí otelení by mělo odpovídat věku plemenice

4.2.1.2. Plemenní býci

- býci v přirozené plemenitbě - dle počtu březích plemenic v závislosti na délce připouštěcího období
- hodnocení průběhu porodu a hmotnosti telat při narození - na základě výsledků KUMP

4.2.2. Ukazatele růstové schopnosti

Kontrola užitkovosti masných plemen je základním prostředkem při šlechtění a zajišťuje důsledné naplnění selekčního programu. Systém zjišťování hmotností je prováděn na základě Metodiky KUMP.

- a) **hodnocení růstové schopnosti telat** – hmotnost při narození, ve 120, 210 a 365 dnech věku
- b) **hodnocení růstové schopnosti krav a býků** – viz bod 4.5. Parametry chovného cíle
- c) **výkrmová schopnost a jatečné výsledky** - pro hodnocení tohoto ukazatele je třeba využívat výsledky porážek a klasifikace zvířat pomocí SEUROP a jejich evidence v rámci ústřední evidence

4.3. Hodnocení exteriéru

Hodnocení zevnějšku provádějí inspektoři ČSCHMS dle Metodiky popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu (dále jen „Metodiky popisu“) a je evidováno v databázi KUMP ČSCHMS. S výsledkem hodnocení zvířete je chovatel seznamován prostřednictvím tiskové sestavy, která obsahuje identifikační údaje zvířete a chovatele, bodové hodnocení jedince, výšku v kříži, hmotnost v den vážení, jméno hodnotitele a datum provádění bonitace. Při hodnocení je nutné věnovat stejnou pozornost znakům rustikálnosti a způsobilosti k chození, stejně jako znakům masné užitkovosti, přičemž současnou úroveň uvedených znaků je vhodné zachovat. Tělesný rámec je hodnocen na základě tabulkových hodnot pro živou hmotnost a výšku v kříži. Z produkce plemenných zvířat jsou vyloučena zvířata, která vykazují některou vylučující vadu. U býků se požaduje korektní hodnocení končetin.

Součástí lineárního hodnocení zevnějšku je v příloze ŠP (v tabulkové části za textem) bodové hodnocení výšky v kříži a hmotnosti pro všechny věkové kategorie.

4.3.1. Hodnoceny jsou tyto kategorie (ve věku):

Telata – ve věku 171 až 290 dní

Krávy – po 1. a 3. otelení (ve výjimečných případech na žádost chovatele i v jiném období)

Plemenní býci - při základním výběru (do plemenitby)

- ve věku tří a pěti let, včetně importovaných

Při hodnocení se objektivně hodnotí variabilita daného znaku v rámci plemene i s ohledem na věk zvířete. Zjištěné vady exteriéru jsou zaznamenávány.

4.4. Standard plemene

Zástupci plemene bazadaise se vyznačují čistými rysy, středním tělesným rámcem, jemnou kostrou, silou, vitalitou a velmi dobrou chodivostí. Tyto charakteristické vlastnosti podtrhují jejich atletický vzhled a klidnou povahu. Plemeno je rohaté, ale pokud se šlechtění v budoucnu zaměří i na bezrohost, budou geneticky bezrohá zvířata označována „P“ („PP“ homozygotně bezrohá) a s volnými rohy „V“. Bude-li jeden z rodičů geneticky bezrohý, ověří se bezrohost testováním. Zvířata testovaná na bezrohost budou mít za označením uvedenou hvězdičku (např. P*).

Zbarvení (srst, kůže)

Býci – srst je krátká a jemná, barva těla v odstínech ocelově šedé až světlejší šedé, výrazně tmavá hlava, tmavší plece a kýta, světlejší hřbet a břicho.

Krávy – srst je krátká, zbarvení v různých odstínech šedé až přechod do barvy pšenice (světlejší odstín než u býků, ale také tmavší hlava a plece).

Telata – rodí se béžová až barvy pšenice, kolem 3. měsíce věku pozvolně přechází do šedé barvy.

Kůže je jemná, elastická a lesklá.

Rohy

Pevné, rovné, při základně oválného (vejčitého) průměru, z hlavy vyrůstají horizontálně, při dospívání se lehce skloní (cca na 13 – 14 měsících).

Špičky rohů jsou tmavé (hnědé až černé), základna světlejší - voskové barvy.

Hlava

Mulec je široký, růžový, bez pigmentačních skvrn, lemovaný světlejší srstí.

Dobrý zkus (ne předkus), otevřené nozdry, čisté světlé sliznice bez tmavých skvrn.

Oko je bystré, černé, s výraznějšími nadočnicovými oblouky, okolí oka světlejší – růžová kůže a světle šedá srst.

Čelo je široké, mírně klenuté u býků, výrazné prohloubení mezi očnicemi (u krav),

Uši jsou malé, ztlustělé (kožovité), pokryté šedou srstí, uvnitř může být srst tmavší až černá.

Hlava je krátká (brachycefalní), středně velká, široká a jemná.

Ocas

Vysoko nasazený (v prostoru křížové kosti), široký u základny, dlouhý, jemnější a tmavší ke konci.

Tělo

Mimořádně dlouhé. Výrazné osvalení od plece až po bedra. Žebra přiměřeně elastická (volná), hluboká, jemná a klenutá. Hrud' široká a hluboká. Šíje krátká, pevná. Kohoutek výrazný (zejména u býků). Hřbet dlouhý. Zád' a bedra rovná. Pánev široká, mírně skloněná. Kýta (hýždě a hlezno) široká, klenutá, dobře osvalená, plná.

Končetiny

Končetiny jsou krátké, rovné a jemné s pevnou spěnkou.

Paznehty jsou malé a tmavé s dobrou výškou ostruh, rohovina velmi pevná (odolná).

Prizpůsobivé různě obtížným terénům.

Široký postoj, dobré zaúhlení končetin, živá a přirozená chůze = dodává tomuto plemeni vynikající vyváženost.

Vemeno

Vemeno objemné (hranaté, středně velké, ochlupené) s ideálně umístěnými struky velikosti vhodné pro sající telata = podtrhuje dobré mateřské vlastnosti.

Pohlavní orgány

Sliznice rekta a vulvy musí být bez pigmentačních skvrn.

Vnější samičí orgány (vulva) nevýrazná.

Varlata oddělená, šourek jednobarevný tělové barvy x šedý.

4.4.1. Vylučující znaky pro zápis do plemenné knihy

- nevyhovující délka těla (krátké)
- neharmonický výraz
- výrazné odchylky v barvě pláště, přítomnost skvrn
- neklidná povaha
- mulec, sliznice a kůže s pigmentačními skvrnami
- nekorektní či defektní postoje končetin
- genetické vady

4.5. Parametry chovného cíle

Kategorie	Hmotnost ve věku (kg)		Výška v kříži (cm)
	210 dnů	365 dnů	ve věku 365 dnů
Býčci	290	455	126
Jalovičky	260	395	119
Kategorie - věk	Hmotnost (kg)	Výška v kříži (cm)	
Plemenice - 24 měsíců	550	137	
Krávy - 60 měsíců	795	145	
Plemenní býci - 36 měsíců	1010	143	

5. Selekční program

Selekční program je soubor opatření, který má za cíl, na základě objektivně zjištěných vlastností zevnějšku, růstové schopnosti a užitkových vlastností, vybírat pro plemenitbu přednostně

ta zvířata, jejichž uplatnění v populaci směřuje k naplnění chovného cíle. Jelikož se populace jako celek vyvíjí, mění se průběžně i konkrétní požadavky selekčního programu.

5.1. Matky býků

Matky býků jsou vybírány na základě plemenných hodnot pro průběh porodu, hmotnost při narození, ve 120 a 210 dnech věku a na základě hodnocení zevnějšku a výsledků reprodukce. U plemenných hodnot pro výše uvedené ukazatele se stejný důraz klade na přímý a maternální efekt. Chov a výběr matek plemenných býků je prováděn v chovech s čistokrevnou plemenitbou zapojených do kontroly užitkovosti masného skotu stupně „A“. Plemenice musí být zapsaná do hlavního oddílu plemenné knihy „A“. Jako matka býků může být podmíněně zařazena prvotelka, u které nebylo možno zjistit délku mezidobí a rovněž jalovice, která je využita jako dárkyně embryí ještě před svým prvním otelením. Podmínkou ovšem jsou jejich plemenné hodnoty převyšující průměr populace a výběr jejich rodičů podle kritérií pro otce a matky býků. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemenné hodnoty, stanoví Rada plemenné knihy bazadaise (dále jen Rada PK) a to na základě průměrných výsledků populace. Zařazení plemenice do kategorie matek býků není trvalého rázu a bude upřesňováno podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemenice mezi matky býků Rada PK.

5.1.1. Obecné podmínky pro výběr matek býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třídy I případně II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrá zdravotní stav*

5.2. Otcové býků

Otcové býků budou používáni především pro záměrné připarování na matky plemenných býků, kde hlavním úkolem bude produkce mladých zvířat se špičkovými vlastnostmi v oblasti masné užitkovosti a exteriéru. Zařazení býka do kategorie otce býků není trvalého charakteru a bude se upřesňovat podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemennou hodnotu stanoví Rada PK a to na základě průměrných výsledků populace. Jedná se o býky zařazené do hlavního oddílu plemenné knihy „A“, s výjimkou býků zařazených do třídy III. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemníka mezi otce býků Rada PK.

5.2.1. Obecné podmínky pro výběr otců býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třída I a II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrá zdravotní stav*

5.2.2. Výběr otců býků je zajišťován z

- *býků inseminačních*
- *býků z přirozené plemenitby*

6. Produkce a výběr býků do plemenitby

6.1. Odchov plemenných býčků

Odchov mladých plemenných býků probíhá na uznaném testačním zařízení (Odchovně plemenných býků, dále jen OPB), které je na seznamu vyhlášeném Grémiem rad PK dotčených plemen, který je přílohou ŠP, nebo v odchovu u chovatele (OCH). Kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhláší každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS na základě výsledků populace. Provoz a podmínky odchovu na OPB a OCH se řídí dle Metodiky pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu (dále jen „Metodika odchovu“).

6.1.1. Obecné podmínky pro výběr býčka do odchovu

- Pochází od vybraných rodičů z chovů zapojených do KUMP stupně „A“
- Býček splňuje kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhlášená Radou PK
- Má ověřen původ v souladu s platnou legislativou
- Býček odpovídající podmínkám kontroly dědičnosti a zdraví
- Splňuje standard plemene

6.1.2. Odchov a zkoušky vlastní růstové schopnosti býků

6.1.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

Cílem odchovu plemenných býčků narozených ze záměrného připařování je testace jejich vlastní užitkovosti za standardních podmínek, které se řídí Metodikou odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výsledky zkoušek vlastní užitkovosti jsou podkladem pro selekci. Po ukončení testu vlastní užitkovosti jsou býci předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru, tzn. výběru do plemenitby (způsob a kritéria viz bod 6.3.). Základní výběry býků probíhají zpravidla na OPB.

6.1.2.2. Odchov u chovatele (OCH)

Chovatel má možnost býčka z vlastního chovu odchovat na svém hospodářství, tzn. mimo testační zařízení. Při tomto systému není sledován přírůstek v období testu, ale pouze přírůstek od narození. Takto odchovaní býčci jsou při výběru do plemenitby předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru (způsob a kritéria viz bod 6.3.) buď přímo na chovu, na kterém se narodili, nebo případně na chovném svodu. Základní podmínky pro přihlášení býčka na svod řeší Metodika odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výběry býků u chovatele se řídí pokyny, které pro každý rok vydává ČSCHMS ve spolupráci s Radou PK.

6.2. Selekční kritéria pro výběr býků do plemenitby

6.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.2. Odchov u chovatele

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene

- selekční kritéria upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.3. Import býka ze zahraničí

Původ býka musí být doložen dle platné legislativy. Pro zařazení býka do plemenitby v ČR musí být plemník ohodnocen a vybrán komisí (viz bod 6.3.). Býček musí odpovídat standardům plemene a splňovat podmínky pro výběr býků do plemenitby, které stanovuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS.

6.3. Způsob a kritéria pro hodnocení a výběr býků do plemenitby

Býci jsou vybíráni komisí složenou z delegovaných zástupců ČSCHMS a Klubu chovatelů francouzských plemen. Členy komise navrhuje a schvaluje Rada PK. Ve sporných případech rozhodnutí výběrové komise se postupuje dle schváleného reklamačního řádu ČSCHMS. O každém výběru je vyhotoven tzv. Výběrový protokol, který obsahuje:

- místo a datum výběru
- datum narození
- chovatel a majitel býka
- seznam členů komise
- identifikační údaje býka
- výsledek lineárního popisu a hodnocení zevnějšku vč. záznamu o exteriérových vadách
- výsledek výběru:

1. Vybrán - do „Inseminace a přirozené plemenitby“

Při hodnocení exteriéru při základním výběru je požadována minimální hodnota 6 bodů v každém z 10 hodnocených ukazatelů (povoleno 1 x 5 bodů za velikost těla).

- do „Přirozené plemenitby“

Ve všech ostatních případech, kdy není splněna podmínka dle bodu 1.

2. Odročén

3. Vyřazen nebo vyřazen před základním výběrem (nevybrán do plemenitby)

- alfanumerické označení plemenného býka (linie a číslo v rámci ústředního registru plemníků) je přiděleno po nahlášení do Ústřední evidence skotu (linie se přiděluje dle výsledku hodnocení zvířete při základním výběru)
- případně další údaje v souladu s platnou legislativou

Do plemenitby nelze zařadit zvíře, u kterého se projevuje genetická vada nebo je jejím nositelem a dále zvíře s funkčními vadami pohybového aparátu.

7. Testování a posuzování (KUMP)

Testování a posuzování užitkových vlastností je prováděno dle Metodiky KUMP, která respektuje postupy a doporučení definované mezinárodní organizací pro kontrolu užitkovosti ICAR (The International Committee for Animal Recording). Hodnocení exteriéru je prováděno dle Metodiky popisu. Základní metodické postupy testování a posuzování i odhadu plemenné hodnoty se řídí dle platné legislativy. Zjišťování údajů a sběr dat zajišťují inspektori ČSCHMS, kteří jsou k

této činnosti odborně způsobilí v souladu s požadavky § 30 zákona. Zpracování dat a zveřejňování výsledků zajišťuje ČSCHMS ve spolupráci s pověřenou osobou.

8. Plemenné hodnoty

Odhad plemenné hodnoty je prováděn pomocí víceznakového animal modelu (individuální model jedince). Podle naměřených hodnot v KUMP je souběžně stanovena plemenná hodnota pro přímý efekt, plemenná hodnota pro maternální efekt a u krav hodnota pro trvalé mateřské prostředí. Vzhledem k tomu, že v kontrole užítkovosti jsou v jednotlivých chovech podchyceni jak kříženci s masnými plemeny, tak i masná plemena, tvoří si tyto jedinci navzájem vrstevníky. Odhad plemenné hodnoty je proto prováděn se zohledněním plemene a heterozního efektu. Způsob, systém a počet vyhodnocovaných ukazatelů v rámci výpočtu plemenných hodnot se může měnit a doplňovat s ohledem na požadavky respektující šlechtitelské postupy definované tímto ŠP.

8.1. Hodnocené vlastnosti

- průběh porodu
- hmotnost při narození
- hmotnost ve věku 120 dnů
- hmotnost ve věku 210 dnů
- hmotnost ve věku 365 dnů
- přírůstek v testu (u býků na OPB)
- přírůstek od narození
- lineární popis a hodnocení zevnějšku

Způsob hodnocení je popsán modelovou rovnicí, ve které jsou uvedeny efekty genetické a efekty chovatelského prostředí, které ovlivňují naměřenou užítkovost.

Výsledky kontroly dědičnosti jsou publikovány jako relativní plemenné hodnoty (RPH), včetně spolehlivosti jejich předpovědi. Pro stanovení relativní plemenné hodnoty je využívána standardizovaná směrodatná odchylka 10. Pokud neupravuje publikování plemenných hodnot samostatný předpis ČSCHMS, stanovuje základní podmínky pro publikování výsledků kontroly dědičnosti Rada PK.

8.2. Relativní plemenné hodnoty, které jsou publikovány

8.2.1. Růstová schopnost

- PePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v přímém efektu
- PeRu RPH pro růst v přímém efektu
- MePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v maternálním efektu
- MeRu RPH pro růst v maternálním efektu
- PrirT RPH pro přírůstek v testu na OPB
- PrirNar RPH pro přírůstek od narození

8.2.2. Lineární hodnocení

- TR RPH pro tělesný rámec
- KT RPH pro kapacitu těla
- OS RPH pro osvalení
- UT RPH pro užitkový typ

9. Rozsah zjišťování známých vad a zvláštností

Klub chovatelů francouzských plemen a ČSCHMS ve spolupráci s genetickou laboratoří uplatňuje taková opatření, která zajistí účinnou eliminaci genetických vad a zvláštností bez významnějšího snížení genetického zisku. Rozsah sledovaných vad a zvláštností bude rozšiřován podle potřeb v souvislosti se stupněm poznání. Přehled aktuálních genetických vad a zvláštností bude zveřejňován Radou PK.

10. Způsob vyhodnocování výsledků šlechtění plemene a kontrola realizace ŠP

Vyhodnocení realizace ŠP a porovnání dlouhodobého vývoje vyhodnocuje každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS a navrhuje případná opatření. Výsledky zpracovává na základě dat z kontroly užitkovosti ČSCHMS. Zveřejňování je realizováno formou uzávěrky KUMP a je zveřejňováno v tištěné formě nebo ve formě umožňující dálkový přístup (na webových stránkách ČSCHMS), příp. jinou formou. ČSCHMS vypracovává souhrnnou roční zprávu o průběhu realizace ŠP.

11. Obecná ustanovení

Na tento ŠP navazuje Metodika popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu, Metodika kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka, Metodika pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu a Certifikovaná metodika pro předpověď plemenných hodnot pro vyhodnocení vlastností polního testu u masných plemen skotu i Certifikovaná metodika pro spolehlivost předpovědi plemenných hodnot vlastností polního testu u masných plemen skotu. Sporné případy související s tímto ŠP řeší a rozhodnutí vydává Rada PK, jejíž práva a povinnosti vyplývají ze stanov ČSCHMS.

12. Přílohy

- Růstové parametry (standarty) výšky a hmotnosti
- Obrazová příloha (fotografie)
- Řád plemenné knihy
- Seznam schválených uznaných testačních zařízení (viz bod 6.1.)

v Praze dne 9. 12. 2019

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA ŠLECHTITELSKÉHO PROGRAMU

Bazadaise

plemenný býk

mladý plemenný býk

jalovice

kráva s teletem

tele

skupina telat

RŮSTOVÉ PARAMETRY BAZADAISE

Standard výšky

býci ve věku od 6 do 20 měsíců

body	rozpětí	
	min.	max.
1		3,4
2	3,5	3,8
3	3,9	4,2
4	4,3	4,5
5	4,6	4,8
6	4,9	5,2
7	5,3	5,5
8	5,6	5,8
9	5,9	6,2
10	6,3	

Standard výšky - býci ve věku 21 až 50 měsíců

	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50 a víc
10	142	142	143	143	144	144	144	145	145	145	146	146	146	147	147	147	148	148	148	149	149	149	150	150	150	151	151	151	152	152
9	138	139	140	141	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145	145	146	146	146	147	147	147	148	148	148	149	149	149	150	150
8	137	138	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145	145	146	146	146	147	147	147	148	148
7	136	136	137	137	138	138	138	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145	145	146	146
6	135	135	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145
5	133	133	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142	142	143	143
4	131	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139	140	140	140	141	141
3	130	130	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139	140	140
2	128	128	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138

Standard hmotnosti - býci ve věku 4 až 26 měsíců

	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
10	197	232	266	316	349	379	409	437	494	522	549	576	603	629	666	691	717	741	765	789	832	854	875
9	184	219	253	297	330	360	390	419	466	494	521	548	575	601	634	659	685	709	733	757	793	815	836
8	175	210	244	284	317	347	377	406	446	474	501	528	555	581	611	636	662	686	710	734	765	787	808
7	167	202	236	273	306	336	366	394	428	457	484	511	538	563	591	616	642	666	690	714	740	763	784
6	160	195	229	262	295	325	355	384	412	441	468	495	522	547	573	598	624	648	672	696	718	741	762
5	153	187	222	251	284	314	344	373	396	424	451	478	505	531	554	580	605	629	653	677	696	718	739
4	145	179	214	240	273	303	333	361	378	407	434	461	488	513	534	560	585	609	633	657	671	694	715
3	136	170	205	227	260	290	320	348	358	387	414	441	468	493	511	537	562	586	610	634	643	666	687
2	123	157	192	208	241	271	301	330	330	359	386	413	440	465	479	505	530	554	578	602	604	627	648

Standard hmotnosti - býci ve věku 27 až 50 měsíců

	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
10	896	916	935	965	983	999	1016	1031	1046	1072	1086	1098	1110	1120	1131	1153	1162	1169	1177	1183	1189	1193	1198	1202
9	857	877	896	922	940	956	973	988	1003	1025	1038	1050	1062	1073	1083	1101	1110	1117	1125	1131	1137	1141	1146	1150
8	829	849	868	891	909	925	942	957	972	991	1004	1016	1028	1039	1049	1063	1072	1080	1087	1093	1099	1104	1108	1113
7	805	824	844	864	882	899	915	930	945	961	975	987	999	1009	1020	1031	1040	1048	1055	1061	1067	1072	1076	1081
6	783	802	822	840	858	874	891	906	921	934	948	960	972	982	993	1002	1011	1018	1026	1032	1038	1042	1047	1051
5	760	780	799	815	833	849	866	881	896	907	920	932	944	955	965	972	981	988	996	1002	1008	1012	1017	1021
4	736	755	775	788	806	823	839	854	869	877	891	903	915	925	936	940	949	956	964	970	976	980	985	989
3	708	727	747	757	775	792	808	823	838	843	857	869	881	891	902	902	911	919	926	932	938	943	947	952
2	669	688	708	714	732	749	765	780	795	796	809	821	833	844	854	850	859	867	874	880	886	891	895	900

